

bestudeerde aspect van het maatschappelijk leven, welke een direct gevolg was van de Duitse bezetting. Slechts een enkeling durfde de conclusie te trekken dat Blom het op beide punten van de vermeende continuïteit en van de al even zo vermeende 'grijsheid' van het Nederlandse volk het niet bij het rechte eind had.<sup>7</sup>

16 Het doel van deze studie over de vu is uiteraard in de eerste plaats het geven van een overzicht van de geschiedenis van de vu in de oorlogsjaren en de daaraan voorafgaande jaren van de economische wereldcrisis. Het gaat hier dus allereerst om de 'faits divers' van een toen nog kleine universiteit tegen de achtergrond van de dramatische ontwikkelingen in de wereldgeschiedenis. Maar aan de hand van deze geschiedenis is het ook de bedoeling aan te tonen dat Blom in zijn visie op de oorlog geen gelijk heeft. Niemand kon in de jaren 1940-1945 om de Duitsers en hun alles beheersende ideologie heen, ook de kleine groep docenten en studenten van de vu niet. Integendeel, zij werden doorlopend met de maatregelen van de bezetters geconfronteerd en moesten daarop voortdurend zo adequaat mogelijk reageren. Zo kwamen zij steeds voor keuzes te staan, keuzes tussen 'goed' en 'fout', waaraan niet te ontkomen viel.

En nog tijdens de oorlog bleek duidelijk, dat na de oorlog niet in alle opzichten op de oude, vertrouwde vooroorlogse weg zou kunnen worden doorgegaan, gewoon omdat al tijdens de oorlog bleek, dat er vele veranderingen noodzakelijk zouden zijn. Nog tijdens de oorlog werden al maatregelen getroffen voor de juist door de oorlogsomstandigheden zo sterk gegroeide Vrije Universiteit. Nog tijdens de oorlog werden nieuwe faculteiten voorbereid en werd gedacht aan de uitbouw van de universiteit. En daarmee wordt duidelijk dat van continuïteit bij de vu op bepaalde punten wel sprake was, maar dat toch ook de nodige discontinuïteit valt aan te wijzen. Alleen al het tragische feit dat niet minder dan 89 studenten, docenten en oud-studenten van de vu als gevolg van de oorlog om het leven kwamen, dwong degenen die de bezetting overleefd hadden zich na de bevrijding op de toekomst te bezinnen.

In zijn uitvoerige studie *Protestants Nederland en Duitsland 1933-1941* uit 1973 kwam G. van Roon tot de stelling, dat veel van de keuzes die door Nederlandse protestanten in de eerste oorlogsjaren waren gemaakt in feite voortkwamen uit hun keuzes en stellingnamen van